

EUROPE DIRECT
Poprad

str. 2

KOMISIA UVEREJNILA
SPRÁVU O STAVE SCHENGENU
S PRIORITAMI NA NASLEDUJÚCI
ROK

str. 4

SMERNICA O ENERGETICKEJ
HOSPODÁRNOSTI BUDOV,
CIEĽOM JE ZNÍŽIŤ ÚČTY ZA
ENERGIU A ZNÍŽIŤ EMISIE

EUROSPRAVODAJ

Elektronický mesačník centra Europe Direct Poprad | Apríl 2024

INVESTEU A EURÓPSKY INVESTIČNÝ FOND PODPORIA UDRŽATEĽNÉ AGROPOTRAVINÁRSKE INVESTÍCIE SUMOU 40 MILIÓNOV EUR

Z Európskeho investičného fondu (EIF) podporovaného programom InvestEU sa vyčlení 40 miliónov eur pre kapitálový investičný fond INOKS pre udržateľné potravinové systémy. Cieľová výška fondu je 150 až 300 miliónov eur. Jeho cieľom je posilniť udržateľnú výrobu a spotrebu potravín, najmä vo východných a južných krajinách EÚ vrátane Bulharska, Chorvátska, Česka, Grécka, Maďarska, Talianska, Lotyšska, Litvy, Poľska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a Španielska. Fond podporuje malé a stredné podniky (MSP) a malé spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou v odvetví poľnohospodárstva a potravinárstva.

KOMISIA UVEREJNILA SPRÁVU O STAVE SCHENGENU S PRIORITAMI NA NASLEDUJÚCI ROK

Komisia predstavila 16.04.2024 správu o stave Schengenu za uplynulý rok, ktorá zároveň stanovuje nové priority na nasledujúci rok. Schengenský priestor je nevyhnutný pre konkurencieschopnosť Európskej únie, pričom zaručuje plynulé a bezpečné cestovanie pre takmer 450 miliónov ľudí. V roku 2023 zostal Schengen najnavštevovanejšou destináciou na svete. Bolo vydaných viac ako 10 miliónov schengenských víz a viac ako pol miliardy cestujúcich

navštívilo schengenský priestor, čo zodpovedá 92 % návštevnosti pred pandémie. To výrazne prispelo k hospodárstvu EÚ, keďže cestovný ruch tvorí takmer 10 % HDP EÚ a poskytuje pracovné miesta približne 22,6 milióna ľudí. V správe o stave Schengenu v roku 2024 sa uvádzajú úspechy, výzvy a vývoj v schengenskom priestore v rokoch 2023 – 2024. Zo správy vyplýva, že schengenské pravidlá sa uplatňujú dobre, hoci existujú určité nedostatky vo vykonávaní,

napríklad: posilnený legislatívny rámec, integrovaný rámec správy schengenského priestoru a historický míľnik pri dokončení schengenského priestoru s Bulharskom a Rumunskom, počnúc zrušením kontrol na vzdušných a námorných hraniciach od 31. marca 2024. Na zrušenie kontrol na vnútorných pozemných hraniciach s Bulharskom a Rumunskom je potrebné ďalšie rozhodnutie Rady.

KOMISIA SCHVÁLILA SLOVENSKÚ SCHÉMU ŠTÁTNEJ POMOCI 20 MILIÓNOV EUR NA PODPORU PODNIKOV V SÚVISLOSTI S VOJNOU RUSKA PROTI UKRAJINE

Európska komisia schválila slovenskú schému vo výške 20 miliónov eur na podporu podnikov pôsobiacich v prvovýrobe poľnohospodárskych výrobkov a/alebo v odvetví rybolovu a akvakultúry v kontexte vojny Ruska proti Ukrajine. Schéma bola schválená v rámci dočasného krízového a prechodného rámca pre štátnu pomoc prijatého Komisiou 9. marca 2023 a zmeneného 20. novembra 2023. V rámci schémy bude pomoc pozostávať z obmedze-

ných súm vo forme priamych grantov. Cieľom opatrenia je kompenzovať časť zvýšenia výrobných nákladov výrobcov v primárnych odvetviach poľnohospodárstva, rybolovu a akvakultúry, ktoré čelia nedostatku finančnej likvidity v dôsledku ťažkostí na trhu spôsobených súčasnou krízou. V rámci slovenskej schémy pomoc i) nepresiahne 280 000 eur na podniky pôsobiace v prvovýrobe poľnohospodárskych výrobkov; ii) neprekročí

335 000 eur na podnik pôsobiaci v odvetví rybolovu a akvakultúry; a iii) bude poskytnutá najneskôr do 30. júna 2024.

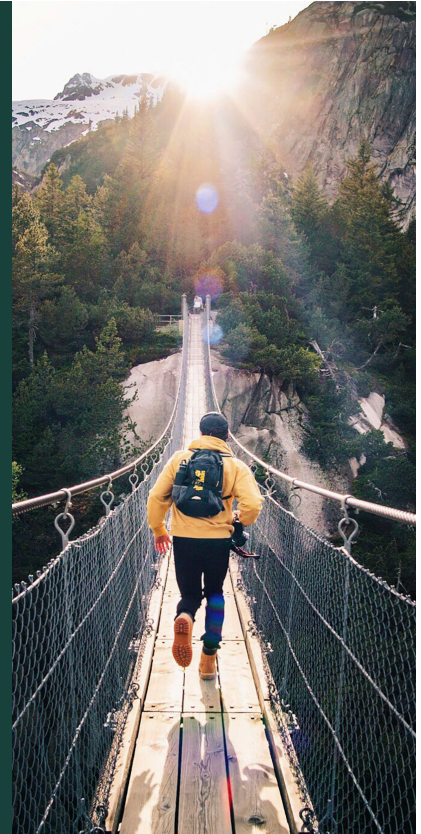
Komisia dospela k záveru, že schéma je potrebná, vhodná a primeraná na nápravu vážnej poruchy fungovania hospodárstva členského štátu v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ a podmienkami stanovenými v dočasnom krízovom a prechodnom rámci a na základe toho ju schválila podľa pravidiel EÚ o štátnej pomoci.

DISCOVEREU - 35 000 BEZPLATNÝCH CESTOVNÝCH LÍSTKOV PRE MLADÝCH

Komisia spustila posledné kolo podávania prihlášok do populárnej iniciatívy DiscoverEU, v rámci ktorej zadarmo poskytuje lístky na cestu vlakom po Európe pre 35 000 osemnásťročných. Mladí ľudia, ktorí sa narodili v období od 1. júla 2005 do 30. júna 2006, sa môžu zapojiť cez kvíz s piatimi otázkami o EÚ a jednou otvorenou otázkou na Európskom portáli pre mládež. Úspešní uchádzači dostanú bezplatný železničný lístok na cestovanie po Európe až 30 dní od 1. júla 2024 do

30. septembra 2025. Účastníci môžu využiť aj Kultúrnu trasu DiscoverEU, ktorá je iniciatívou Európskeho roka mládeže 2022. Na tejto trase spoznajú mladí ľudia kultúru, hudbu, architektúru, umenie a módu európskych destinácií. Od roku 2018 sa viac ako 1 milión uchádzačov uchádzalo o 284,000 dostupných cestovných poukazov. Podľa najnovšieho prieskumu po ceste 72 % uchádzačov vyhlásilo, že išlo o ich prvú samostatnú cestu z krajiny svojho bydliska vlakom.

KOMISIA ZAREGISTRUJE EURÓPSKU INICIATÍVU OBČANOV „MÔJ HLAS, MOJA VOĽBA: ZA BEZPEČNÚ A DOSTUPNÚ INTERRUPCIU“

Európska komisia sa rozhodla zaregistrovať európsku iniciatívu občanov s názvom „My Voice, My Choice: For Safe And Accessible Abortion“ (Môj hlas, moja voľba: za bezpečnú a dostupnú interrupciu). Organizátori iniciatívy vyzývajú Komisiu, aby predložila návrh finančnej podpory členským štátom, ktorá im umožní poskytovať bezpečné prerušenie tehotenstva komukoľvek v Európe, kto k nemu nemá bezpečný a legálny prístup. Iniciatíva sa netýka práva na umelé prerušenie tehotenstva na úrovni EÚ. Rozhodnutie o registrácii treba vnímať v medziach článku 168 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a v rámci výhradne podpornej právomoci EÚ, pokiaľ ide o činnosť členských štátov v oblasti zdravotnej politiky a organizácie a poskytovania zdra-

votníckych služieb. Tie sa vzťahujú aj na sexuálne a reprodukčné zdravie. Rozhodnutie o registrácii má právnu povahu a nemá vplyv na konečné právne a politické závery Komisie o tejto iniciatíve ani na opatrenia, ktoré by prijala, pokiaľ by iniciatíva získala potrebnú podporu. Keďže táto európska iniciatíva občanov spĺňa formálne podmienky stanovené v príslušných právnych predpisoch, Komisia ju považuje za právne prípustnú. Vecnú stránku týchto návrhov zatiaľ Komisia neanalyzovala. Po registrácii majú organizátori šesť mesiacov, aby začali zbierať podpisy. Ak európska iniciatíva občanov získa do roka milión vyhlásení o podpore z aspoň siedmich rôznych členských štátov, Komisia sa ňou bude musieť zaoberať. Bude musieť rozhodnúť, či na žiadosť

odpovie prijatím opatrení. Svoje odôvodnenie musí vysvetliť.

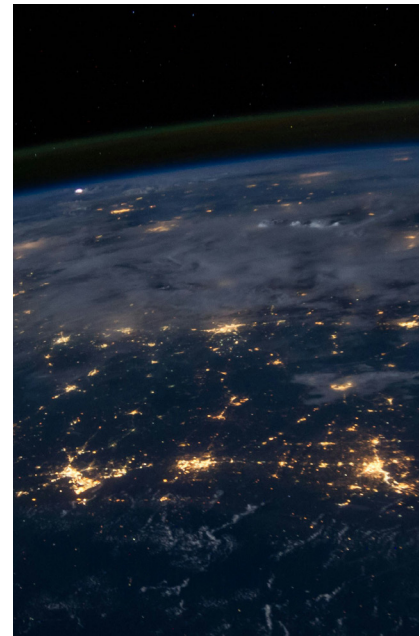
SMERNICA O ENERGETICKEJ HOSPODÁRNOSTI BUDOV, CIEĽOM JE ZNÍŽIŤ ÚČTY ZA ENERGIU A ZNÍŽIŤ EMISIE

Na budovy pripadá zhruba 40 % spotreby energie v EÚ, vyše polovice spotreby plynu v EÚ (najmä na vykurovanie, chladenie a ohrev teplej úžitkovej vody) a 35 % emisií skleníkových plynov súvisiacich s energiami. V súčasnosti má približne 35 % budov v EÚ viac ako 50 rokov a takmer 75 % fondu budov je energeticky nevhodných. Priemerná ročná miera energetickej obnovy je pritom len približne 1 %. Komisia predstavila v roku 2020 svoju stratégiu „vlna obnovy“ s cieľom do roku 2030 aspoň zdvojnásobiť mieru obnovy a uistiť sa, že tieto renovácie zvýšia energetickú hospodárnosť a podiel obnoviteľných zdrojov v sektore budov. Návrh Komisie na revíziu smernice o energetickej

hospodárnosti budov z decembra 2021 bol v máji 2022 doplnený o ďalšie prvky týkajúce sa zavádzania solárnej energie na budovách v rámci plánu REPowerEU. Spoluzákonodarcovia dosiahli politickú dohodu v decembri 2023. Smernica je kľúčovým prvkom úsilia EÚ o prechod od fosílnych palív, o zdvojnásobenie miery zlepšovania energetickej efektívnosti a o strojnásobenie kapacity energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030, ako sa dohodlo s globálnymi partnermi na konferencii COP28. Východiskom jej prijatia je dokončenie a nadobudnutie účinnosti legislatívneho balíka „Fit for 55“. Prispieje sa ňou k zníženiu emisií skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 %.

Komisia víta konečné prijatie posilnenej smernice o energetickej hospodárnosti budov, ktorá je ďalším míľnikom Európskej zelenej dohody. Týmto právnym predpisom sa stanovuje rámec pre členské štáty na zníženie emisií a spotreby energie v budovách v celej EÚ, od domovov a pracovísk až po školy, nemocnice a iné verejné budovy. Pomôže to zlepšiť zdravie a kvalitu života ľudí. V revidovanej smernici sa stanovujú ambiciózne ciele na zníženie celkovej spotreby energie

budov v celej EÚ pri zohľadnení vnútroštátnych špecifik. V rukách členských štátov ponecháva, na ktoré budovy sa treba zamerať a aké opatrenia sa majú prijať.

Zvýši sa tým dopyt po čistých technológiách vyrobených v Európe a vytvoria sa pracovné miesta, investície a rast. Smernicou sa posilní energetická nezávislosť Európy v súlade s plánom REPowerEU, a to znížením nášho využívania dovážaných fosílnych palív. „Nulové emisie“ budú normou pre nové budovy a fosílna palivá sa postupne vyradia z vykurovania v budovách a nahradia sa obnoviteľnými zdrojmi energie, najmä solárnou energiou.

EUROSPRAVODAJ – Elektronický mesačník Informačného centra Europe Direct Poprad.

Vydavateľ: Informačné centrum Europe Direct Poprad. Adresa: Hviezdoslavova 24, 058 01 Poprad.

Texty článkov: Európska únia, EURACTIV. Spolufinancované z rozpočtu EÚ.

Pre použitie obrázka uvedeného v tomto dokumente je potrebné kontaktovať autora obrázka.

© EDIC Poprad, EÚ, 2024

Ďakujeme Vám za čas, ktorý Ste venovali čítaniu Eurospravodaja, veríme, že Vás zaujal.

Vaše pripomienky, návrhy a otázky uvítame na europedirect@europedirectpp.eu.